

МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ

СЪВРЕМЕННАТА

МУЗИКА В РЕПЕРТОАРА НА РУМЪНСКИТЕ ГОСТИ

За пръв път в програмите на нашия концертен живот се появи заглавието на Военния реквием от Бритън. Това произведение трябваше да прозвучи като най-значителна премиера на Мартенските музикални дни в изпълнение на хора и оркестъра на Румънското радио и телевизия, дирижирани от Йосиф Конта. За съжаление очакванията на русенската публика и на музикалната общественост в страната не се оправдаха — вероятно технически причини са попречили на румънските изпълнители да повторят тук премиерата на Реквиема, която се е състояла наскоро в Букурещ. Няколко фрагмента, подбрани от диригента с оглед на ограничения изпълнителски състав и технически възможности, бяха изпълнени като втора част на концерта на 5 април и се превърнаха в една своеобразна „предпремиера“ на творба, която вече е крайно време да стане известна и у нас.

Поради съкращенията в Реквиема, обликът на тази концертна програма се измени. В първата част бяха включени Симфония № 9 от Дм. Шостакович и Румънска рапсодия № 1 от Дж. Енеску, които поставят много сериозни проблеми от драматургичен и артистично-виртуозен характер пред оркестъра и диригента. В симфонията тези проблеми са особено сериозни за инструменталистите от дървената и медна духови групи и трябва да се подчертае,

че изпълнителите се справили достойно със задачата си. На фона на прозрачната фактура в I част се откроява блестящите соли на флейта, обой и особено на флейта-пиколо. Соловага партия на кларинета, с която започна бавната част въздействуваше с много мека звучност и с върното чувство на инструменталиста за музикална фраза. Диригентът прояви не само вкус и професионално умение, но постигна и точен баланс в оркестъра, и много висока степен на вътрешна мобилизация в големия състав. Третата част доразкри качествата на духачите с изаята на фаготиста и тромбонистите.

Деветата симфония на Шостакович е една от най-често изпълняваните симфонии на композитора (с три, а не четири части, както е отбелязано в програмата). Тя носи много различни емоционални състояния и образни пластове, които се сменят твърде рязко. Голямо достойнство на трактовката на Конта е подчертаването на контрастите и същевременно постигането на единно, целенасочено развитие.

Като близка и добре позната музика бе посрещната Румънската рапсодия на Дж. Енеску. Темпераментното изпълнение показва, че румънците свирят свой общ автор. В Рапсодията звучат ритми и интонации от най-характерни румънски танци (переница, жок), а оркестрацията предизвикваше асоциации със звучността

на румънски народни инструменти. Тук играят имаше възможност да изяви най-добрите си качества — пълтна, широка звучност и монолитност. В епизодите, където звучеше целият оркестър, диригентът запази точния баланс и не допусна пресилване на динамиката. Рапсодията не носи драматични контрасти. Това е ясна, празнична музика. Но за диригента тя не означаваше облекчаване на задачата и равнището на предизвикаността остана както и при Симфонията на Шостакович.

Военният реквием на Бритън е написан в края на 1961 г. за голям изпълнителски състав: солисти (сопран, тенор и баритон) смесен и детски хор, симфоничен и камерен оркестър. Традиционният латински текст на заукойната меса композиторът е съчетал със стиховете на английския поет Уилфрид Оуън, загинал много млад в Първата световна война. Темата на стиховете, а от там и на цялата творба се определят от думите на поета: „Моята тема е войната и скръбта от войната. Моята поезия е скръбна. Всичко, което поетът може да направи — това е да предупреди“.

В композицията на Бритън израстват две линии: едната — традиционният реквием с канонически текст, по верен на голям симфоничен оркестър, хорове и соло сопран; втората линия са стиховете на Оуън, развити в камерен план в самостоятелни епизоди с камерен оркестър и солидиращите тенор и баритон.

Изпълнените на концерта фрагменти не дават представа за замисъла на Бритън. Хоралът, с който завършва първата част на Реквиема, беше използван за начало, като въведение към втората част „Диес ире“. Този хорал става своеобразна рамка, която обгражда несвързаните помежду си фрагменти и се повтаря в края като автентичен завършек на Бритъновия реквием. Изпълнителите са били поставени пред твърде сложна задача и великолепните духачи не бяха на равнището на първата част на концерта (особено медната група, явно затруднена от фанфарите на „Диес ире“). И все пак беше постигнато добро равновесие между хор, оркестър и солист, като особено трябва да се отбележи

СЪВРЕМЕННАТА МУЗИКА В РЕПЕРТОАРА НА РУМЪНСКИТЕ ГОСТИ

(Продължение от стр. 3)

сполучливата имитация на детски гласове от сопрани. Жалко е само, че една от най-красивите теми в Реквиема, поверена на детския хор, не беше включена във фрагментите.

На необходимата висота беше з. а. Емилия Петреску. Нейният чудесно овладян

глас, чиста интонация и голямо артистично дарование, серпозното ѝ отношение към музикалните проблеми я представиха и този път като изтъкната солистка на кантатно-ораториални творби.

Публиката оцени много високо този концерт на румънските гости. Бисовете дойдоха, сякаш за да довършат празнично-радостната линия

на първата част — „Бадинери“ от Корели, изцяло като „музикална кутийка“, при това изпълнено без диригент, и два унгарски танца от Брамс. Тук Конта подчерта много от ценните качества на оркестъра и прояви голямата си артистичност и обаяние.

Бистра МАМУЛЕВА
Юлия ДАСКАЛОВА